

Utbildningsnämnden

Kartläggning av trygghetsarbetet i grundskolor

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

En rapport om trygghetsarbetet i grundskolor i Nacka kommun har tagits fram av Strategirådet, i samarbete med Vilna, och bygger på intervjuer vid 29 skolor.

Bakgrunden är utbildningsnämndens uppdrag om att genomföra en trygghetskartläggning i grundskolan.

Resultatet visar att trygghetsarbetet överlag fungerar bra och att många viktiga pusselbitar av vad som kännetecknar framgångsfaktorer finns på plats. De mest framträdande styrkorna är att trygghet är eniktig fråga för skolledningarna, att det bedrivs ett aktivt arbete med att skapa goda relationer med eleverna och skolornas arbete med att kartlägga elevers trygghet. De mest genomgående förbättringsområden som identifieras handlar om att uppnå samsyn bland all personal kring alla delar i trygghetsarbetet och att öka systematiken i det förebyggande arbetet. En utmaning som flera skolor tar upp är ansvaret för elevernas agerande på nätet. Skolors samverkan med externa aktörer kan skapa viktiga förutsättningar för trygghetsarbetet. I detta avseende uppfattar flera skolor att samarbetet med socialtjänsten brister.

Utbildningsenhetens bedömning är att rapporten kan vara av intresse för inte minst rektorer och huvudmän i deras kontinuerliga arbete med att utveckla verksamheterna för eleverna och kommer därför att sprida kunskap om resultaten på olika sätt.

Ärendet

I ärendet redovisas det uppdrag utbildningsenheten erhållit av utbildningsnämnden om att under 2020 genomföra en trygghetskartläggning i grundskolor i Nacka.

Bakgrund

Elevernas trygghet i skolan följs upp i utbildningsnämndens kvalitetssystem

Skolan har ett viktigt ansvar i att säkerställa alla elevers trygghet i verksamheten. Att så sker ansvarar rektor och, ytterst, skolans huvudman för. Utbildningsnämnden ansvarar inom kommunen för att övergripande följa upp och utvärdera kvaliteten för eleverna i verksamheterna, bland annat vad avser tryggheten.



Ett viktigt syfte med nämndens övergripande uppföljningar är att stimulera till kvalitetsutveckling i verksamheterna. Det sätt på vilket det sker kontinuerligt när det gäller elevers trygghet i skolan är genom den årliga Våga visa-enkäten, där elever och vårdnadshavare tillfrågas om hur de uppfattar tryggheten i sin skola. Elevernas svar redovisas i Jämföraren och följs därutöver särskilt upp genom att elevernas uppfattade trygghet i sin skola är en indikator i strävan att nå Nacka kommunens övergripande mål om attraktiva livsmiljöer i hela Nacka. Därutöver sker varje år bedömningar av skolans kvalitet inom läroplansområdet ”Normer och värden” i Våga visas observationer, som utförs av externa pedagoger. Slutligen tas elevers trygghet i skolan ofta upp i underlag på olika sätt i utbildningsenhetens kvalitetssamtal med rektorer och huvudmän.

Elevernas upplevda trygghet, enligt enkätresultaten och observationerna ger en i hög grad samstämmig bild om en överlag god trygghet i Nackas grundskolor. Nackas delmål om att minst 95 procent av eleverna ska känna sig trygga i sin skola är dock ännu inte uppnått.

En särskild studie om grundskolors trygghetsarbete

Med anledning av utbildningsnämndens uppdrag att genomföra en trygghetskartläggning har en särskild studie av skolers trygghetsarbete genomförts under hösten 2020 av Strategirådet, i samarbete med Vilna, och återfinns i bilagan.

Samtliga 34 kommunala och fristående grundskolor i Nacka har erbjudits att delta i studien, varav 29 tackat ja och har medverkat genom att med rektor samt ibland även med annan skolledning delta i intervjuer om sitt trygghetsarbete. Därutöver har intervjuer med lärare hållits vid fyra av skolorna.

Studiens upplägg är utformat med ambitionen att rapportens resultat ska kunna bidra till lärande som verksamheterna kan ha nytta av på olika sätt för att förbättra elevernas trygghet ytterligare.

Studien ger bilder av styrkor, förbättringsområden och utmaningar som förekommer i trygghetsarbetet

Syftet med studien har inte varit att ytterligare kartlägga hur eleverna uppfattar tryggheten på skolan, utan snarare att ge en övergripande bild av det pågående trygghetsarbetet samt att ta del av vilka styrkor, förbättringsområden och utmaningar som skolorna ser i arbetet med att säkerställa trygghet för alla elever. Ett syfte har också varit att ta reda på hur skolorna upplever att samverkan med externa aktörer fungerar.

Resultatet visar bland annat att trygghetsarbetet överlag fungerar bra och att många viktiga pusselbitar av vad som kännetecknar framgångsfaktorer finns på plats. De mest framträdande styrkorna är att trygghet är eniktig fråga för skolledningarna, att det bedrivs ett aktivt arbete med att skapa goda relationer med eleverna och skolornas arbete med att kartlägga elevers trygghet.



De mest genomgående förbättringsområden som rapportförfattarna identifierar handlar om att nå fram till en ”hela-skolan-ansats”, det vill säga samsyn bland all personal kring alla delar i trygghetsarbetet, och att öka systematiken i det förebyggande arbetet.

En aspekt som särskilt undersökts är hur skolornas upplevelser att samverkan med externa aktörer fungerar, eftersom detta är något som kan påverka förutsättningarna för trygghetsarbetet. I detta avseende uppfattar flera skolor att samarbetet med socialtjänsten brister. Det handlar bland annat om bristande samsyn kring ansvarsfördelning och att socialtjänsten uppfattas agera sent.

Skolorna har även fått uppge om, och i så fall vilka, utmaningar de uppleveler i trygghetsarbetet. Det vanligaste som nämns är osäkerhet var gränsen går för skolans ansvar vad gäller elevernas agerande på nätet och möjligheten för skolan att kunna veta vad som händer i dessa forum. Andra utmaningar som nämns är exempelvis elever som utmanar och att veta vad som ska anmälas till huvudmannen.

Utbildningsenhetens bedömning

Det är glädjande att den särskilda studien av trygghetsarbetet i skolorna kunde genomföras med så högt deltagande från skolledningarnas sida under hösten 2020, trots pågående Corona-pandemi. Studiens övergripande resultat visar bland annat på att trygghetsarbetet överlag fungerar bra och rapportförfattarna identifierar inte några tydliga signifikanta skillnader mellan olika typer av skolor. Det samstämmmer också med den ofta positiva bild som ges av bland annat elevernas svar om tryggheten i den årliga elevenkäten. Samtidigt förekommer naturligtvis variationer i enkätsvaren och vissa pusselbitar i att förstå sådana skillnader och hur tryggheten generellt kan öka ytterligare, kan förhoppningsvis ges av bilder som framkommer i studien kring styrkor, förbättringsområden, utmaningar och samverkan i trygghetsarbetet.

Underlaget för rapporten grundar sig på det stora flertalet grundskolor i kommunen och resultaten diskuteras i relation till kända framgångsfaktorer. Utbildningsenhetens bedömning är att rapporten kan vara av intresse för såväl rektorer som huvudmän och avser därför att sprida kunskap om resultaten på olika sätt. Till att börja med kommer resultaten att presenteras för rektorer vid Nackas grundskolor i samband med ett digitalt möte i december 2020, som utbildningsenheten står värd för.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Varje elev ska kunna känna sig trygg i skolan, varje dag. Samtidigt är skolornas uppdrag omfattande och utmaningarna kan vara stora i att åstadkomma detta för alla, varje dag, inte minst eftersom det omgivande samhället och andra aktörer än skolan på olika sätt påverkar förutsättningarna. Förhoppningen är att studien om trygghetsarbetet i skolan kan bidra till nytt lärande och diskussioner kring hur trygghetsarbetet kan utvecklas ytterligare och därigenom bidra till ökad trygghet på ett sätt som är positivt för barn.



Handlingar i ärendet

Bilaga – Studie om tryggheten för elever i grundskolor i Nacka.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Nacka kommun